

Trets Històrics de l'Inst

Si ens fos possible de fer abstracció de la vida dinàmica i angoixosa dels nostres dies. Si ens fos possible de fer una marxa enrera. Si ens fos possible d'aclucar els ulls i somniar... Llavors, veuríem, on hi ha ara l'actual Col·legi dels Escolapis, uns nois i unes noies (no gaires, perquè en aquella època només érem quatre gats aquells que teníem la fallera d'estudiar i de matar el temps entre llibres, aules, biblioteques i laboratoris), i uns professors seriosos, greus, amb un posat d'homes assenyats, i uns administratius eficients —entre ells, el que més endavant ha estat l'excel·lent geògraf i catedràtic, Dr. Salvador Llobet— i uns bidells amables —entre ells, la mena d'institució que, per a molts alumnes, fou l'inoblidable Sr. Molas—.

1929 - 1939

Era com una mena de llar...

Tots plegats formàvem, l'any 1933, el primer institut que funcionà a Granollers fins a l'acabament de la guerra, si la memòria no ens es intidel, llavors anomenat «*Instituto Elemental de Enseñanza Media*», i que fou la continuació del Col·legi Municipal de Segon Ensenyament que, des de molts anys abans, impartia a les seves aules, no sols lliçons de Batxillerat sinó també d'Estudis Comercials.

Arcàdia humana

En aquell temps, l'Institut era com una mena de llar, una segona família. Ens coneixíem tots, ens ajudàvem tots, i, el que es millor, ens estimàvem tots. I entre els professors, els alumnes, els oficinistes i els ordenances formàvem una espècie d'Arcàdia humana. Naturalment que no tot lliscava com una seda. També hi havia els seus alts i els seus baixos, com en totes les coses de la vida. I també els professors, de tant en tant, donaven carbasses (les terribles «*culebrietas*» —una ratlla fent zig-zagues damunt l'espai reservat, a les paperetes d'examen, a les qualificacions, perquè no estava autoritzat llavors posar la paraula «suspensio»). Però, per damunt de tot, hi havia un esperit de germanor, de simpatia, d'eufòria, d'allò que avui diríem autèntica camaraderia.

Han passat molts anys. Les coses, els costums i l'ambient han canviat moltíssim. El món ha sofert unes guerres molt greus i unes transformacions molt pregonas.

D'aquell estol de xicots i de minyones, en quedem, malauradament, molt pocs. Peròestic segur que els pocs que encara respirem l'aire d'aquest Vallès, tan nostre i tan meravellós, per molta pol·lució que l'emmetzini, recordarem, amb certa melangia, la figura escardalenca, esprimatxada i nerviuda del primer Director i professor de Geografia i Història, senyor Agustí Palau i Clavera. I ens semblarà sentir encara la seva veu una mica papissota, i, ensems, comprovar la seva forma de tractar-nos, gairebé sempre, com si fóssim talment uns nens d'escola primària. I això, en el fons, ens molestava. Sí. Aquesta és la veritat. Perquè nosaltres ens creïem llavors que érem els reis de la Creació. (La vida ens ha demostrat, després, que no sols no hem estat els reis, sinó tampoc els cavalls ni les sotes).

I recordarem també, ja no cal dir-ho, el Secretari d'aquell Institut (després,

Director), el professor de Filosofia, senyor Alexandre Satorres i Capell, amb el seu posat d'home absent d'aquest món, de no tocar mai de peus a terra, de viure enmig de núvols i de metafísiques, amb la seva rialleta de conill porquí i el seu posat de frare exclaustat. Però, un bon home i un pou de ciència. Perdó, de Filosofia. I de Lògica. Morí víctima d'un accident de circulació, molts anys després d'haver-se acabat la guerra. Creiem que no podia ser d'altra manera. Ell era un filòsof, no un home pràctic. La mecànica, un dels signes més potents de la nostra època, fou la seva Parca. Reposi en la veritable pau.

Galeria de personatges

I recordarem, encara, tants i tants d'altres professors: el Pare Julià Centelles, que tenia al seu càrrec la càtedra de Literatura, amb la seva agrosolada bon-

cis; fer de professor, era allò que ara en diem un «hobby»), cotxe amb el qual venia cada dia de Barcelona i que era l'admiració de tota la jovenalla i de molts ganàpies; el senyor Prudencio Argüelles, elegant i «charmant» com ha d'ésser un autèntic professor de Francès; i, sobretot, el simpàtic, graciós i ocurrent, com a bon andalús que era, professor de Física i Química, senyor Francisco Píriz, «el que suspendia con la sonrisa en los labios».

No érem àngels

Sí. Podríem parlar, a més a més del Professorat que jo vaig conèixer, de moltes més coses, de moltes facècies, fins i tot d'algun Consell de Disciplina, perquè, a vegades, fèiem alguna de les nostres: no érem pas uns àngels... Podríem parlar dels panets de Viena, de la coca ensucrada, dels suculents llonguets i fins del pa integral que cada dia anàvem a cercar al Forn de ca l'Espinassa (i que consti que no és la nostra intenció fer cap mena de propaganda...) Podríem parlar de les nostres Festes de Fi de Curs (àdhuc gosàvem fer representacions —quina inconsciència!— d'alguns Diàlegs de Plató i convocar paròdies de Jocs Florals...) Podríem parlar de les excursions que fèiem i de les visites a Museus, Esglésies (sobretot romàniques) i llocs pintorescos d'un cert interès arqueològic... Podríem parlar dels nostres primers enamoraments... Podríem parlar dels nostres companys i companyes d'estudis, d'alguns d'ells, avui, figures molt importants, i d'altres, per desgràcia, ja morts... Podríem...

Però l'espai no ens ho permet. I potser també en fariem un gra massa.

El nostre intent ha estat recordar, encara que ho hàgim fet a rajaploma, aquell Institut dels anys de la República, tan estimat, tan nostre, tan ficat al moll dels

LA VIDA ENS HA DEMOSTRAT, DESPRÉS, QUE NO SOLS NO HEM ESTAT ELS REIS, SINÓ TAMPOC ELS CAVALLS NI LES SOTES.

homia i la seva eterna mania amb els clàssics (tan ensopits llavors per a tots nosaltres); la senyora Rosa Vila i Coro, hieràtica, inflexible, dura com algunes pedres que estudiàvem a Mineralogia (ella ensenyava Història Natural, Fisiologia i Higiene i Agricultura); el senyor Narciso Alberto Cosin i Gallego, professor de Dibuix, cèlebre pel seu «*borrélo todo*» que pronunciava cada cop que li ensenyaves una làmina mal engiponada per molts de nosaltres; el senyor Pablo Hernández, rígid professor de Matemàtiques, que ens tenia embadalits amb el seu «*Studebaker*» (ell era un home de nego-

nostres ossos, i que, a desgrat de totes les vicissituds passades, no hem pogut oblidar mai.

I encara que recordar sigui, per a moltes persones, un signe de senectud, nosaltres creiem, tal com ha dit Richer, que «*el record és l'únic Paradís del qual mai ningú no podrà foragitar-nos*».

I el record del nostre Institut, d'aquell «*Instituto Elemental de Enseñanza Media*», és, per a tots els supervivents d'aquell temps, una mena d'Edèn que ens fa ben vius i ben actuals uns dels millors anys de la nostra vida.

R. Munné i Coll

1939 - 1968

La Cultura, ruïna de l'Ajuntament

L'Institut Elemental de Segon Ensenyament que succeí a l'antic Col·legi Municipal de Segon Ensenyament l'any 1933, acabà les seves tasques el 1939. En lloc de retornar com a Col·legi, immediatament després de l'entrada de les tropes

franquistes, es nomenà un Patronat que, després d'una visita al Ministeri d'Educació Nacional, permeté continuar en règim d'Institut fins el dia 30 de setembre d'aquell any i realitzar els exàmens de convalidació dels estudis efectuats